

ZARZĄDZANIE SPRAWAMI WSPÓLNYMI DLA DUŻYCH MIAST I ICH ZURBANIZOWANEGO OTOCZENIA

Zintegrowane inwestycje terytorialne
na tle konstytucyjnej koncepcji
samorządu terytorialnego

Maciej Pisz

MONOGRAFIE

ZARZĄDZANIE SPRAWAMI WSPÓLNYMI DLA DUŻYCH MIAST I ICH ZURBANIZOWANEGO OTOCZENIA

Zintegrowane inwestycje terytorialne
na tle konstytucyjnej koncepcji
samorządu terytorialnego

Maciej Pisz

MONOGRAFIE

Zamów książkę w księgarni internetowej

proinfo.pl
księgarnia internetowa

Publikacja została dofinansowana przez Wydział Prawa i Administracji
Uniwersytetu Warszawskiego

Stan prawny na 10 lipca 2018 r.

Recenzent

Prof. dr hab. Hubert Izdebski

Wydawca

Małgorzata Stańczak

Redaktor prowadzący

Hanna Kolenkiewicz

Opracowanie redakcyjne

Anna Krzesz

Łamanie

Wolters Kluwer Polska

Ta książka jest wspólnym dziełem twórcy i wydawcy. Prosimy, byś przestrzegał przystępujących im praw. Książkę możesz udostępnić osobom bliskim lub osobiście znanym, ale nie publikuj jej w internecie. Jeśli cytujesz fragmenty, nie zmieniaj ich treści i koniecznie zaznacz, czyje to dzieło. A jeśli musisz skopiować część, rób to jedynie na użytek osobisty.

prawoLubni

SZANUJMY PRAWO I WŁASNOŚĆ
Więcej na www.legalnakultura.pl
POLSKA IZBA KSIĄŻKI

© Copyright by

Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o., 2018

ISBN 978-83-8124-837-2

ISSN 1897-4392

Dział Praw Autorskich

01-208 Warszawa, ul. Przyokopowa 33

tel. 22 535 82 19

e-mail: ksiazki@wolterskluwer.pl

www.wolterskluwer.pl

księgarnia internetowa www.profinfo.pl

SPIS TREŚCI

Wykaz skrótów	9
Wstęp	11
Rozdział 1	
Prawne uwarunkowania konstytucyjnej koncepcji samorządu terytorialnego w Polsce	23
1. Uwagi ogólne.....	23
2. Samorząd terytorialny w świetle Konstytucji RP	29
3. Samorząd terytorialny w świetle obowiązujących w Polsce regulacji rangi ustawowej.....	55
4. Konstytucyjna koncepcja samorządu terytorialnego a prawo międzynarodowe publiczne i prawo Unii Europejskiej.....	87
Rozdział 2	
Konstytucyjna koncepcja samorządu terytorialnego a zagadnienie zarządzania sprawami wspólnymi dla dużych miast i ich zurbanizowanego otoczenia w polskim porządku prawnym	103
1. Uwagi ogólne.....	103
2. Konstytucyjna koncepcja samorządu terytorialnego a regulacje odnoszące się do szczególnych problemów zadań i ustroju samorządu dużych miast	106
2.1. Wprowadzenie	106

2.2. Konstytucyjna koncepcja samorządu terytorialnego a regulacja ustawowa dotycząca miasta na prawach powiatu.....	107
2.3. Konstytucyjna koncepcja samorządu terytorialnego a regulacja ustawowa dotycząca ustroju miasta stołecznego Warszawy	114
2.4. Ocena polskich regulacji ustawowych dotyczących zadań i ustroju samorządu dużych miast	122
3. Konstytucyjna koncepcja samorządu terytorialnego a regulacje ustawowe i projekty odnoszące się do zagadnienia zarządzania sprawami wspólnymi dla dużych miast i ich zurbanizowanego otoczenia.....	128
3.1. Wprowadzenie	128
3.2. Konstytucyjna koncepcja samorządu terytorialnego a przyjęte rozwiązania ustawowe w zakresie zagadnienia zarządzania sprawami wspólnymi dla dużych miast i ich zurbanizowanego otoczenia.....	130
3.3. Konstytucyjna koncepcja samorządu terytorialnego a projekty uregulowania zagadnienia zarządzania sprawami wspólnymi dla dużych miast i ich zurbanizowanego otoczenia	145
3.4. Ocena polskich regulacji ustawowych w odniesieniu do zagadnienia zarządzania sprawami wspólnymi dla dużych miast i ich zurbanizowanego otoczenia	157

Rozdział 3

Institucja zintegrowanych inwestycji terytorialnych w polskim porządku prawnym na tle konstytucyjnej koncepcji samorządu terytorialnego	167
1. Uwagi ogólne.....	167
2. Założenia instytucji zintegrowanych inwestycji terytorialnych w świetle dokumentów politycznych i regulacji ustawowych.....	176
3. Formy prawne, w których mogą być realizowane zintegrowane inwestycje terytorialne w polskim porządku prawnym.....	191

---

4. Praktyczne przejawy realizacji zintegrowanych inwestycji terytorialnych w polskim porządku prawnym	194
5. Zintegrowane inwestycje terytorialne jako jeden ze sposobów zarządzania sprawami wspólnymi dla dużych miast i ich zurbanizowanego otoczenia w polskim porządku prawnym.....	217
6. Sposób postrzegania instytucji zintegrowanych inwestycji terytorialnych w kontekście konstytucyjnej koncepcji samorządu terytorialnego	221
7. Ocena regulacji ustawowych dotyczących instytucji zintegrowanych inwestycji terytorialnych.....	223
Podsumowanie	229
Bibliografia.....	235
Wybrane orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego.....	243

WYKAZ SKRÓTÓW

Akty prawne

EKSL	- Europejska Karta Samorządu Lokalnego, sporządzona 15.10.1985 r. w Strasburgu (Dz.U. z 1994 r. Nr 124, poz. 607 ze zm.)
kodeks wyborczy	- ustawa z 5.01.2011 r. – Kodeks wyborczy (Dz.U. z 2018 r. poz. 754 ze zm.)
Konstytucja RP	- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2.04.1997 r. (Dz.U. Nr 78, poz. 483 ze zm.)
KPP	- Karta praw podstawowych Unii Europejskiej (Dz. Urz. UE C 202 z 2016 r., s. 389)
TFUE	- Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (Dz. Urz. UE C 202 z 2016 r., s. 47)
TUE	- Traktat o Unii Europejskiej z 7.02.1992 r. (wersja skonsolidowana Dz.Urz. UE C 202 z 2016, s. 13)
u.f.p.	- ustawa z 27.08.2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. z 2017 r. poz. 2077 ze zm.)
u.g.k.	- ustawa z 20.12.1996 r. o gospodarce komunalnej (Dz.U. z 2017 r. poz. 827 ze zm.)
u.p.z.p.	- ustawa z 27.03.2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz.U. z 2017 r. poz. 1073 ze zm.)
u.p.z.p. z 2003 r.	- ustawa z 27.03.2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz.U. Nr 80 poz. 717 ze zm.)
u.r.i.o.	- ustawa z 7.10.1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych (Dz.U. z 2016 r. poz. 561)
u.r.l.	- ustawa z 15.09.2000 r. o referendum lokalnym (Dz.U. z 2016 r. poz. 400 ze zm.)
u.s.g.	- ustawa z 8.03.1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2018 r. poz. 994 ze zm.)

u.s.k.o.	–	ustawa z 12.10.1994 r. o samorządowych kolegiach odwoławczych (Dz.U. z 2018 r. poz. 570)
u.s.p.	–	ustawa z 5.06.1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz.U. z 2018 r. poz. 995 ze zm.)
u.s.w.	–	ustawa z 5.06.1998 r. o samorządzie województwa (Dz.U. z 2018 r. poz. 913 ze zm.)
u.u.m.s.w.	–	ustawa z 15.03.2002 r. o ustroju miasta stołecznego Warszawy (Dz.U. z 2015 r. poz. 1438 ze zm.)
u.w.z.t.p.	–	ustawa z 24.07.1998 r. o wprowadzeniu zasadniczego trójstopniowego podziału terytorialnego państwa (Dz.U. Nr 96, poz. 603 ze zm.)
u.z.m.	–	ustawa z 9.10.2015 r. o związkach metropolitalnych (Dz.U. poz. 1890 ze zm.)
u.z.m.w.ś.	–	ustawa z 9.03.2017 r. o związku metropolitalnym w województwie śląskim (Dz.U. poz. 730)
u.z.p.j.s.t.	–	ustawa z 15.09.2000 r. o zasadach przystępowania jednostek samorządu terytorialnego do międzynarodowych zrzeszeń społeczności lokalnych i regionalnych (Dz.U. Nr 91, poz. 1009 ze zm.)
ustawa spójnościowa 2014–2020	–	ustawa z 11.07.2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014–2020 (Dz.U. z 2017 r. poz. 1460 ze zm.)

Inne skróty

LAU	–	local administrative units; lokalne jednostki administracyjne
NUTS	–	fr. nomenclature des unités territoriales statistiques, ang. nomenclature of territorial units for statistics; Klasyfikacja Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych
OTK-A	–	Orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego, seria A
TK	–	Trybunał Konstytucyjny
ZIT	–	zintegrowane inwestycje terytorialne

WSTĘP

Niniejsza publikacja ma na celu przedstawienie zagadnienia zarządzania sprawami wspólnymi dla dużych miast i ich zurbanizowanego otoczenia w Polsce w formule zintegrowanych inwestycji terytorialnych. Rozważania w powyższym zakresie prowadzone są w prezentowanej pracy na tle systemowym i mają na celu odniesienie instytucji zintegrowanych inwestycji terytorialnych do konstytucyjnej koncepcji samorządu terytorialnego w Rzeczypospolitej Polskiej. Jednocześnie instytucja zintegrowanych inwestycji terytorialnych jest przedstawiona jako jeden z istniejących w Polsce sposobów zarządzania sprawami wspólnymi dla dużych miast i ich zurbanizowanego otoczenia.

Warto zarazem poczynić już na wstępie istotne zastrzeżenie formalne i wskazać, że założeniem publikacji jest przedstawienie zagadnienia zarządzania wspólnymi sprawami na obszarze dużych miast i ich zurbanizowanego otoczenia oraz instytucji zintegrowanych inwestycji terytorialnych na tle konstytucyjnej koncepcji samorządu terytorialnego wyłącznie z perspektywy nauk prawnych. Rozważania ukierunkowane są zatem w sposób ścisły na dokonanie prawnej – a nie politologicznej czy też ekonomicznej – analizy zagadnienia stanowiącego przedmiot prezentowanej pracy.

Dokonując zdefiniowania – na potrzeby dalszych rozważań – pojęć oraz sformułowań kluczowych z perspektywy prezentowanej pracy (i wynikających już z samego jej tytułu), można wskazać, iż pojęcie „samorząd terytorialny” oznacza formę samorządu o przymusowym charakterze członkostwa, obejmującą wszystkie osoby zamieszkałe na terenie określonej jednostki podziału terytorialnego, polegającą na niezależnym od

administracji państwowej zarządzaniu sprawami społeczności lokalnej (względnie regionalnej)¹. Istotne jest przy tym, że samorząd terytorialny zapewnia realizację zasady decentralizacji władzy publicznej. Dzięki instytucji samorządu terytorialnego społeczność zamieszkująca określone terytorium może sama decydować w sprawach, które dotyczą jej bezpośrednio².

Warto równocześnie zauważyć, że pojęcie „samorząd terytorialny” może zostać zdefiniowane poprzez kilka różnych elementów charakteryzujących tę instytucję. W doktrynie prawa wskazuje się w tym kontekście w szczególności na następujące elementy: 1) wyodrębnienie terytorialne; 2) uczestnictwo z mocy prawa; 3) wykonywanie zadań publicznych; 4) zagwarantowane prawem uprawnienie wspólnoty do zarządzania sprawami publicznymi oraz 5) sądowa ochrona samodzielności³. Warte odnotowania jest przy tym okoliczność, że instytucja samorządu terytorialnego związana jest z zaaprobowanym w doktrynie prawa podziałem administracji publicznej na administrację państwową (centralną oraz terenową) i administrację samorządową (mającą charakter administracji terenowej)⁴.

---

¹ Por. B. Przywora, *Zadania samorządu terytorialnego z perspektywy Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z 1997 r.*, Przegląd Prawa Publicznego 2016/12, s. 82. Zob. w tym zakresie także m.in. B. Dolnicki, *Samorząd terytorialny*, Warszawa 2016, s. 21 i n.; R. Kamiński, *Samorząd terytorialny w III Rzeczypospolitej Polskiej. Odbudowa i jej efekty*, Łódź 2014, s. 11 i n.; M. Kulesza, *Niektóre zagadnienia prawne definicji samorządu terytorialnego*, Państwo i Prawo 1990/1, s. 23 i n.

² Por. M. Pisz, P. Ochmann, R. Piotrowski (red.), *Prawo konstytucyjne. Kompendium*, Warszawa 2014, s. 191.

³ W ten sposób konstruowane są definicje przedmiotowe pojęcia „samorząd terytorialny”. Zob. w tym zakresie J. Sikora, *Wybrane aspekty ewolucji organu wykonawczego gminy w Rzeczypospolitej Polskiej od reaktywacji samorządu terytorialnego w 1990 roku [w:] Województwo – region – regionalizacja. 15 lat po reformie terytorialnej i administracyjnej*, red. J. Korczak, Wrocław 2003, s. 49–50.

⁴ Ponadto – w oparciu o poglądy doktrynalne – można wskazać też zbliżony do wyżej zaprezentowanego podział „organów władzy publicznej” na „organy państwa” i „organy samorządowe” (por. w tym zakresie m.in. H. Izdebski, *Samorząd terytorialny. Podstawy ustroju i działalności*, Warszawa 2014). Przywołane podziały wymagają jednak poczynienia równoczesnego zastrzeżenia, że poszczególne poglądy doktrynalne posługują się niekiedy nieco rozbieżną nomenklaturą na potrzeby dokonywanych w tym zakresie klasyfikacji. Warto w szczególności wskazać, że niektóre z wyrażanych w doktrynie poglądów określają całokształt administracji mianem „administracji państwowej”

Upředzając dalsze rozważania prowadzone w tej pracy, warto już w tym miejscu podkreślić, że instytucja samorządu terytorialnego w podstawowym zakresie wynika z konstytucyjnej koncepcji samorządu terytorialnego, sformułowanej przez polskiego ustrojodawcę. Należy też ponadto zasygnalizować, iż polskie regulacje prawne rangi konstytucyjnej i ustawowej ustanawiają trójszczebłowy ustrój samorządu terytorialnego. Ustrój ten – istniejący w polskim porządku prawnym od 1.01.1999 r. – zakłada istnienie jednostek samorządu terytorialnego trzech różnych szczebli: gminnego, powiatowego i wojewódzkiego.

Sformułowanie „duże miasta i ich zurbanizowane otoczenie” powinno być z kolei – na potrzeby prezentowanej pracy – postrzegane w możliwie najszerszym znaczeniu. W tym świetle przez wskazane sformułowanie należy rozumieć łącznie duże ośrodki miejskie, przy czym określenie „duże” powinno być w tym przypadku rozumiane możliwie najszerszej oraz odnoszone zarówno do miast wojewódzkich, jak i do miast regionalnych i subregionalnych oraz zurbanizowanych przedmieść takich ośrodków miejskich (czyli – jak można też wskazać – obszarów znajdujących się w bezpośrednim zasięgu ich oddziaływania). Co więcej, określenie „duże miasta i ich zurbanizowane otoczenie” powinno być odnoszone zarówno do obszarów obejmujących jedno, jak i kilka sąsiadujących ze sobą oraz powiązanych wzajemnie dużych ośrodków miejskich (wraz ze zurbanizowanym otoczeniem takiego ośrodka lub ośrodków).

Zaprezentowany wyżej sposób postrzegania sformułowania „duże miasta i ich zurbanizowane otoczenie” – w moim przekonaniu – pozwala objąć jego zakresem treściowym różne kategorie dużych miast (a mówiąc ściślej, zarówno duże miasta, którym w świetle obowiązujących przepisów można przyznać status metropolii, jak i inne duże miasta, którym takiego statusu nie można nadać). Co więcej – zakres treściowy tego

---

(i zakładają jej podział na administrację „rządową” i „samorządową”). Analogicznie dokonywany jest także niekiedy w doktrynie podział „organów władzy państwowej” na „organy rządowe” i „organy samorządowe”. Por. w tym zakresie np. J. Lang (red.), *Postępowanie administracyjne i postępowanie przed sądami administracyjnymi*, Warszawa 2013; M. Wierzbowski (red.), *Prawo administracyjne*, Warszawa 2017.

sformułowania obejmuje zarówno obszary złożone z jednego dużego miasta i jego zurbanizowanych przedmieść, jak i obszary złożone z kilku sąsiadujących ze sobą oraz powiązanych wzajemnie dużych miast i ich zurbanizowanych przedmieść (w tym obszary, na których zlokalizowane są metropolie duocentryczne, jak również metropolie policentryczne, takie jak metropolia zlokalizowana na obszarze Górnego Śląska czy też Trójmiasto). W konsekwencji wyrażam także pogląd, że – zaprezentowany w tym miejscu – sposób postrzegania sformułowania „duże miasta i ich zurbanizowane otoczenie” jest szczególnie użyteczny przy prowadzeniu rozważań na temat instytucji zintegrowanych inwestycji terytorialnych, która znajduje zastosowanie w odniesieniu do różnego rodzaju obszarów obejmujących duże miasta i ich zurbanizowane otoczenie⁵.

Mając na względzie poczynione wyżej ustalenia, warto zarazem zwrócić uwagę, iż w świetle regulacji istniejących w przeszłości w polskim porządku prawnym określony wyżej obszar obejmujący duże miasto (lub kilka sąsiadujących ze sobą oraz powiązanych wzajemnie dużych miast) i jego (lub ich) zurbanizowane otoczenie mógł być, w pewnym przynajmniej zakresie, odnoszony do kategorii „obszaru metropolitalnego”. Powyższe twierdzenie – w kontekście dotychczas poczynionych w tej pracy ustaleń – wymaga jednak równoczesnego zastrzeżenia i zwrócenia uwagi, że obszary metropolitalne oraz obszary obejmujące duże miasta i ich zurbanizowane otoczenie nigdy nie mogły być ze sobą w sposób bezpośredni utożsamiane na gruncie polskiego porządku prawnego, gdyż w tym zestawieniu kategoria „obszaru metropolitalnego” zawsze odznaczała się węższym zakresem treściowym i stanowić mogła wyłącznie jedną z podkategorii obszaru obejmującego duże miasto (lub kilka sąsiadujących ze sobą oraz powiązanych wzajemnie dużych miast) i jego (lub ich) zurbanizowanego otoczenia.

Należy przy tym dodatkowo zastrzec, iż kategoria „obszaru metropolitalnego” nie znajdowała w przeszłości i nie znajduje obecnie jednoznacznego odzwierciedlenia w – istniejących w polskim porządku

---

⁵ Por. w tym kontekście – prowadzone w tej pracy – dalsze rozważania na temat instytucji zintegrowanych inwestycji terytorialnych.

prawnym – regulacjach odnoszących się do obszarów dużych miast i ich zurbanizowanego otoczenia⁶. Warto w tym kontekście zwrócić szczególną uwagę na okoliczność, że w przeszłości polski ustawodawca wprost posługiwał się wskazaną kategorią wyłącznie na gruncie dwóch regulacji ustawowych określających obszary dużych miast i ich zurbanizowanego otoczenia (co miało miejsce – w latach 2003–2014 – na gruncie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym w jej pierwotnym brzmieniu⁷ oraz – w latach 2016–2017 – na gruncie ustawy o związkach metropolitalnych w całym okresie jej obowiązywania⁸).

---

⁶ Por. w tym kontekście m.in. M.J. Nowak, *Polskie obszary metropolitalne – problemy definicyjne*, Samorząd Terytorialny 2010/3, s. 18 i n.; B. Edwardczyk, *Rozwój obszarów metropolitalnych w świetle transformacji samorządu terytorialnego w Polsce w latach 1990–2014*, Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny 2015/3, s. 303 i n.

⁷ Ustawa z 27.03.2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (tekst pierwotny: Dz.U. Nr 80, poz. 717, obecnie Dz.U. z 2017 r. poz. 1073 ze zm.). Trzeba w tym kontekście zarazem wskazać, że polski ustawodawca posługiwał się wprost kategorią „obszaru metropolitalnego” na gruncie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym w latach 2003–2014, dokonując zdefiniowania takiego obszaru na gruncie art. 2 pkt 9 ustawy w jej pierwotnym brzmieniu. Co więcej, na gruncie tej ustawy polski ustawodawca użył w ogóle po raz pierwszy w historii w polskim porządku prawnym określenia „obszar metropolitalny”. W świetle ówczesnego brzmienia ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym obszarem metropolitalnym był „obszar wielkiego miasta oraz powiązane z nim funkcjonalnie bezpośrednio otoczenia, ustalony w koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju”. W wyniku nowelizacji wskazanej ustawy kategoria „obszaru metropolitalnego” została w 2014 roku wykreślona z tej ustawy i zastąpiona przez kategorię „miejskiego obszaru funkcjonalnego ośrodka wojewódzkiego”. Ponownie (lecz zarazem w znacznie odmiennym kształcie) kategoria „obszaru metropolitalnego” została wprowadzona do ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym od 1.01.2016 r. i do chwili obecnej jest ona w niej w taki sposób uregulowana (por. w tym zakresie dalsze rozważania w tej pracy).

⁸ Ustawa z 9.10.2015 r. o związkach metropolitalnych (tekst pierwotny: Dz.U. poz. 1890). W świetle poczynionych w tej pracy ustaleń należy wskazać, że polski ustawodawca posługiwał się kategorią „obszaru metropolitalnego” przez cały okres obowiązywania wskazanej ustawy. Co przy tym istotne, polski ustawodawca zdefiniował tę kategorię na użytek ustawy o związkach metropolitalnych w jej art. 5. Zgodnie z brzmieniem art. 5 ustawy: „Za obszar metropolitalny w rozumieniu ustawy uznaje się spójną pod względem przestrzennym strefę oddziaływania miasta będącego siedzibą wojewody lub sejmiku województwa, charakteryzującą się istnieniem silnych powiązań funkcjonalnych oraz zaawansowaniem procesów urbanizacyjnych, zamieszkałą przez co najmniej 500 000 mieszkańców”.

Również w obecnym stanie prawnym kategoria „obszaru metropolitalnego” nie jest powszechnie wykorzystywana przez polskiego ustawodawcę na potrzeby określenia obszarów dużych miast i ich zurbanizowanego otoczenia, gdyż jest ona przewidziana wyłącznie na gruncie jednej regulacji ustawowej – a mianowicie na gruncie ustawy z 27.03.2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (w aktualnym brzmieniu, obowiązującym od 1.01.2016 r. i ustalonym przez, wspomnianą już wyżej, ustawę z 9.09.2015 r. o związkach metropolitalnych)⁹. Co więcej, warto już w tym miejscu zasygnalizować (uprzedzając dalsze rozważania poczynione w tej pracy), że w obecnym stanie prawnym polski ustawodawca przyjął szczególnie wąski zakres zastosowania kategorii „obszaru metropolitalnego”, ograniczając go wyłącznie do obszaru działania związku metropolitalnego¹⁰. Tym samym – w mojej ocenie – w świetle istniejących aktualnie regulacji ustawowych nie jest zasadne odnoszenie kategorii „obszarów dużych miast i ich zurbanizowanego otoczenia” do kategorii „obszarów metropolitalnych” (a zatem – na potrzeby prowadzonych w tej pracy rozważań poświęconych instytucji zintegrowanych inwestycji terytorialnych – takie odniesienia nie będą czynione).

W uzupełnieniu powyższego trzeba równocześnie wskazać, że poprzez sformułowanie „zarządzanie sprawami wspólnymi dla dużych miast i ich zurbanizowanego otoczenia” należy – na potrzeby tej pracy – rozumieć wszelkie działania (w tym między innymi realizację wspólnych inwestycji), które są podejmowane w odniesieniu do spraw wspólnych dla obszaru dużego miasta (lub kilku sąsiadujących ze sobą oraz powiązanych wzajemnie dużych miast) i jego (lub ich) urbanizowanego otoczenia. Działania te – co zarazem istotne – nie mogą być postrzegane jako „punktowe” projekty (odnoszące się wyłącznie do spraw istotnych dla dużego miasta – względnie dla kilku sąsiadujących ze sobą oraz powiązanych wzajemnie dużych miast – lub też wyłącznie do spraw istotnych dla zurbanizowanego otoczenia takiego miasta lub miast), lecz muszą

---

⁹ Stosownie do treści art. 3 ust. 2a u.p.z.p.: „Kształtowanie i prowadzenie polityki przestrzennej na obszarze związku metropolitalnego (obszarze metropolitalnym) należy do zadań związku metropolitalnego, jeżeli został utworzony”.

¹⁰ Jak można przy tym uznać, praktyczne znaczenie tej kategorii jest uzależnione w sposób ścisły od tego, czy związek metropolitalny rzeczywiście został utworzony. Zob. w tym zakresie szerzej dalsze rozważania przedstawione w tej pracy.

odnosić się do spraw istotnych z perspektywy całego większego obszaru, który obejmuje zarówno duże miasto (lub kilka sąsiadujących ze sobą oraz powiązanych wzajemnie dużych miast), jak i jego (lub ich) zurbanizowane przedmieścia.

Pod pojęciem „zintegrowanych inwestycji terytorialnych”¹¹ należy natomiast rozumieć – przewidziany od relatywnie niedługiego czasu w polskim porządku prawnym na gruncie ustawowym (uregulowanym ustawą spójnościową 2014–2020¹²) – szczególny sposób zarządzania sprawami wspólnymi dla dużych miast i ich zurbanizowanego otoczenia. Sposób ten opiera się na realizacji wspólnych inwestycji na obszarze dużego miasta (lub kilku sąsiadujących ze sobą oraz powiązanych wzajemnie dużych miast) i jego (lub ich) zurbanizowanego otoczenia oraz zakłada w tym zakresie stworzenie modelu instytucjonalnej współpracy w polskim porządku prawnym jednostek samorządu terytorialnego różnych szczebli. Zintegrowane inwestycje terytorialne – w świetle ustawy spójnościowej 2014–2020 – mogą być przy tym uznane za, opierający się na współpracy jednostek samorządu terytorialnego, instrument rozwoju terytorialnego¹³.

W kontekście wyżej poczynionych ustaleń na temat instytucji zintegrowanych inwestycji terytorialnych wskazuje się wręcz na okoliczność, iż zintegrowane inwestycje terytorialne stanowią zarówno nowy model

---

¹¹ Posługując się w tym kontekście terminem „zintegrowane inwestycje terytorialne”, należy przy tym być świadomym, że niektórzy przedstawiciele doktryny – na określenie tej instytucji – używają także kilku innych określeń, takich jak np. – wskazujący na sformalizowaną formę partnerstwa – termin „związki zintegrowanych inwestycji terytorialnych” (tak np. T. Bąkowski, *Wstęp [w:] Ustawa o związkach metropolitalnych. Komentarz*, red. T. Bąkowski, Warszawa 2016, s. 12 i n.). Trzeba równocześnie zastrzec, iż dla zachowania przejrzystości dalszych rozważań wskazana instytucja będzie w sposób jednolity określana w tej pracy właśnie mianem „zintegrowanych inwestycji terytorialnych”.

¹² Ustawa z 11.07.2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014–2020 (Dz.U. z 2017 r. poz. 1460 ze zm.).

¹³ Zob. szerzej dalsze rozważania zawarte w prezentowanej pracy. Por. w tym zakresie także: B. Kisielewicz, *Miejsce wojewódzkich zintegrowanych inwestycji terytorialnych w regionalnych programach operacyjnych 2014–2020*, Prace Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu 2016/443, s. 116.

współpracy jednostek samorządu terytorialnego, jak i nowy jakościowo instrument współpracy tychże jednostek¹⁴. Można równocześnie wskazać, że użycie w tym kontekście terminu „model” akcentuje konieczność współpracy samorządów, które wspólnie z władzami województwa identyfikują cele do osiągnięcia oraz wyznaczają inwestycje, których realizacja pozwoli osiągnąć uprzednio zidentyfikowane potrzeby. Z kolei użycie w tym kontekście terminu „instrument” ma związek z tworzeniem wspólnych zintegrowanych przedsięwzięć służących kompleksowemu rozwiązaniu problemów konkretnego miasta oraz samorządów znajdujących się w jego oddziaływaniu¹⁵. Istotne przy tym jest, że zintegrowane inwestycje terytorialne zostały uregulowane w polskim prawie na gruncie ustawowym w oparciu o – wprowadzoną do polskiego porządku prawnego w 2014 roku w wyniku wejścia w życie nowelizacji ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym – kategorię „miejskiego obszaru funkcjonalnego ośrodka wojewódzkiego” (czyli obszaru miasta wojewódzkiego będącego siedzibą władz samorządu województwa lub wojewody i – stanowiącego bezpośrednie otoczenie ośrodka wojewódzkiego – obszaru powiązanego nim funkcjonalnie¹⁶), która w polskim porządku prawnym zastąpiła kategorię „obszaru metropolitalnego” (w kształcie pierwotnie zaaprobowanym w ustawie o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym)¹⁷. Tym samym zintegrowane inwestycje terytorialne należy też – w sensie ścisłym – postrzegać jako mechanizm realizacji wspólnych inwestycji przez jednostki samorządu terytorialnego różnych szczebli w obrębie szczególnej kategorii obszaru dużego miasta (lub kilku sąsiadujących ze sobą oraz powiązanych wzajemnie dużych miast) i jego (lub ich) zurbanizowanego otoczenia, a mianowicie w obrębie miejskiego obszaru funkcjonalnego ośrodka

¹⁴ Por. A. Chrisidu-Budnik, *Koncepcja zaufania w optyce zintegrowanych inwestycji terytorialnych*, Samorząd Terytorialny 2016/9, s. 49.

¹⁵ A. Chrisidu-Budnik, *Koncepcja zaufania...*, s. 49.

¹⁶ Stosownie do treści art. 2 pkt 6b u.p.z.p. przez pojęcie „miejskiego obszaru funkcjonalnego ośrodka wojewódzkiego” należy rozumieć „typ obszaru funkcjonalnego obejmującego miasto będące siedzibą władz samorządu województwa lub wojewody oraz jego bezpośrednie otoczenie powiązane z nim funkcjonalnie”.

¹⁷ W doktrynie wskazuje się zarazem, że termin „miejski obszar funkcjonalny ośrodka wojewódzkiego” ma szerszy zakres od – zaaprobowanego w poprzednim stanie prawnym – terminu „obszar metropolitalny”. Por. w tym zakresie H. Izdebski, *Ustrój Warszawy a ustrój metropolii europejskich*, Samorząd Terytorialny 2015/3, s. 76.

wojewódzkiego¹⁸. Powyższe ustalenia wymagają zarazem poczynienia równoczesnego zastrzeżenia i wskazania w tym miejscu, iż miasta wojewódzkie i obszary powiązane z nimi funkcjonalnie stanowią obligatoryjny obszar realizacji zintegrowanych inwestycji terytorialnych¹⁹. Fakultatywnie z kolei zintegrowane inwestycje terytorialne mogą być realizowane w obrębie jeszcze nieco innej szczególnej kategorii obszaru dużego miasta (lub kilku sąsiadujących ze sobą oraz powiązanych wzajemnie dużych miast) i jego (lub ich) zurbanizowanego otoczenia, a mianowicie na obszarze innych dużych miast (niż miasta wojewódzkie) i obszarów powiązanych z nimi funkcjonalnie²⁰.

W pierwszym rozdziale prezentowanej pracy zostaje w sposób kompleksowy zrekonstruowana konstytucyjna koncepcja samorządu terytorialnego, która jest współcześnie przewidziana w polskim porządku prawnym. Zrekonstruowanie tej koncepcji następuje z uwzględnieniem regulacji wynikających z Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z 2.04.1997 r.²¹ Ponadto – w uzupełnieniu konstytucyjnej koncepcji samorządu terytorialnego – zostają także poczynione pewne odniesienia do obowiązujących w Polsce regulacji rangi ustawowej oraz – stanowiących część polskiego porządku prawnego – regulacji wynikających z prawa międzynarodowego publicznego i prawa Unii Europejskiej dotyczących materii samorządu terytorialnego.

W drugim z kolei rozdziale pracy – na tle konstytucyjnej koncepcji samorządu terytorialnego w Polsce – zostaje przedstawiona w sposób ogólny kwestia zarządzania sprawami wspólnymi dla dużych miast i ich

---

¹⁸ Zob. także szersze rozważania w tym zakresie w dalszej części niniejszej pracy. Na temat miast i ich obszarów funkcjonalnych jako adresatów instytucji zintegrowanych inwestycji terytorialnych zob. także w szczególności E. Szafranek, *Zintegrowane Inwestycje Terytorialne jako narzędzie wspierające kształtowanie centrów rozwoju regionalnego*, *Rozwój Regionalny i Polityka Regionalna* 2015/32, s. 84 i n.

¹⁹ Por. H. Izdebski, *Samorząd terytorialny...*, s. 381.

²⁰ Zob. szersze rozważania na ten temat zawarte w trzecim rozdziale prezentowanej pracy.

²¹ Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2.04.1997 r. uchwalona przez Zgromadzenie Narodowe 2.04.1997 r., przyjęta przez Naród w referendum konstytucyjnym 25.05.1997 r., podpisana przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej 16.07.1997 r. (Dz.U. Nr 78, poz. 483 ze zm.).

zurbanizowanego otoczenia w polskim porządku prawnym. W tym zakresie rozważania koncentrują się w szczególności na ukazaniu – przyjmowanych się w polskim porządku prawnym w świetle konstytucyjnej koncepcji samorządu terytorialnego – regulacji mających stanowić rozwiązanie szczególnych problemów zarządzania sprawami wspólnymi dla dużych miast i ich zurbanizowanego otoczenia – i ściśle powiązanych z powyższym zagadnieniem regulacji mających stanowić rozwiązanie szczególnych problemów zadań i ustroju samorządu dużych miast (wraz z dokonaniem jednoczesnej oceny tych regulacji).

Trzeci rozdział niniejszej pracy jest natomiast w sposób ścisły ukierunkowany na przedstawienie instytucji zintegrowanych inwestycji terytorialnych w polskim porządku prawnym w kontekście konstytucyjnej koncepcji samorządu terytorialnego. W tym zakresie rozważania koncentrują się zarówno na przedstawieniu samych założeń instytucji zintegrowanych inwestycji terytorialnych w świetle polskich regulacji prawnych (w tym postrzeganych jako jeden ze sposobów zarządzania sprawami wspólnymi dla dużych miast i ich zurbanizowanego otoczenia), jak i na dokonaniu oceny istniejących regulacji prawnych w zakresie instytucji zintegrowanych inwestycji terytorialnych, na nakreśleniu form prawnych – w jakich może być realizowana współpraca w formule takich inwestycji – oraz na zasygnalizowaniu zagadnienia praktycznych przejawów realizacji zintegrowanych inwestycji terytorialnych w polskim porządku prawnym. Równocześnie w tym rozdziale poczyniono odrębny wywód na temat sposobu postrzegania instytucji zintegrowanych inwestycji terytorialnych w świetle – rekonstruowanej w tej pracy – konstytucyjnej koncepcji samorządu terytorialnego w Polsce.

Rozważania w poszczególnych rozdziałach prezentowanej pracy prowadzone są z uwzględnieniem kilku różnych metod badawczych. Przede wszystkim zastosowanie znajduje metoda analityczna, obejmująca zarówno analizę dogmatyczno-prawną, jak i prakseologiczną. Rozważania opierające się na metodzie analitycznej obejmują analizę literatury przedmiotu, jak również analizę regulacji prawnych oraz innych dokumentów dotyczących zarówno konstytucyjnej koncepcji samorządu terytorialnego w Polsce, jak i zagadnienia sposobu zarządzania sprawami

wspólnymi dla dużych miast i ich zurbanizowanego otoczenia w Polsce oraz samej instytucji zintegrowanych inwestycji terytorialnych.

W oparciu o metodę analityczną w pierwszej kolejności poddano analizie – w sposób możliwie najbardziej kompleksowy – konstytucyjną koncepcję samorządu terytorialnego. W dalszym z kolei etapie rozważań (prowadzonych w odniesieniu do tej koncepcji) zostaje przeanalizowany mechanizm realizacji wspólnych inwestycji na obszarze dużych miast i ich zurbanizowanego otoczenia w Polsce oraz sama instytucja zintegrowanych inwestycji terytorialnych. Przeanalizowane zostają zarówno sposoby zarządzania sprawami wspólnymi na obszarze dużych miast i ich zurbanizowanego otoczenia, jak i – w tym kontekście – podstawowe założenia instytucji zintegrowanych inwestycji terytorialnych, możliwe do realizacji formy prawne w obrębie tych inwestycji oraz sposób postrzegania instytucji zintegrowanych inwestycji terytorialnych w kontekście konstytucyjnej koncepcji samorządu terytorialnego w Polsce.

Dokonanie analizy w wyżej wskazanym zakresie skoncentrowane jest równocześnie na podjęciu próby odpowiedzi na pytanie, czy instytucja zintegrowanych inwestycji terytorialnych jest możliwa do pogodzenia ze – sformułowaną na gruncie Konstytucji RP – koncepcją samorządu terytorialnego. W oparciu o metodę analityczną zostaje równocześnie podjęta próba przeanalizowania kwestii, w której formie prawnej i w jakich przypadkach współpraca może być realizowana najbardziej efektywnie. Co więcej, praca jest również ukierunkowana na podjęcie próby analizy problemu, jak należy postrzegać działania w formule zintegrowanych inwestycji terytorialnych na tle innych – postulowanych lub przyjętych w polskim porządku prawnym – sposobów zarządzania sprawami wspólnymi dla dużych miast i ich zurbanizowanego otoczenia. W tej pracy poruszona jest również powiązana z tym zagadnieniem kwestia, czy zintegrowane inwestycje terytorialne mogą skutecznie zastąpić rozwiązania polegające na wprowadzeniu specjalnych jednostek samorządu terytorialnego na obszarach obejmujących duże miasto (lub kilka sąsiadujących ze sobą i powiązanych wzajemnie dużych miast) oraz jego (lub ich) zurbanizowane otoczenie.

Prowadzone w niniejszej pracy rozważania obejmują też analizę praktycznych przejawów realizacji formuły zintegrowanych inwestycji terytorialnych. Analiza w tym zakresie zostanie przeprowadzona z punktu widzenia polskiego porządku prawnego i z perspektywy polskiej praktyki ustrojowej.

Ponadto w prezentowanej pracy – w odniesieniu do konstytucyjnej koncepcji samorządu terytorialnego oraz w odniesieniu do zagadnienia sposobu zarządzania sprawami wspólnymi na obszarze dużych miast i ich zurbanizowanego otoczenia w Polsce oraz do instytucji zintegrowanych inwestycji terytorialnych – poczyniono odwołania do metody historycznej i przedstawiono dotychczasowe rozwiązania podejmowane na polskim gruncie dotyczące zarówno sposobu uregulowania konstytucyjnej koncepcji samorządu terytorialnego, jak i sposobu zarządzania sprawami wspólnymi dla obszarów dużych miast i ich zurbanizowanego otoczenia. W pewnym – bardzo ograniczonym – zakresie zastosowano również metodę komparatystyczną, za pomocą której są sygnalizowane – na tle polskich rozwiązań – generalne wnioski płynące z wybranych doświadczeń innych państw dotyczących zagadnienia zarządzania sprawami wspólnymi dla obszarów dużych miast i ich zurbanizowanego otoczenia.

Rozdział 1

PRAWNE UWARUNKOWANIA KONSTYTUCYJNEJ KONCEPCJI SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO W POLSCE

1. Uwagi ogólne

Rozważając prawne uwarunkowania konstytucyjnej koncepcji samorządu terytorialnego w Polsce, należy na wstępie przywołać utrwalony w doktrynie pogląd i wskazać, że samorząd terytorialny jest we współczesnym polskim porządku prawnym szczególnie wartościową konstytucyjną¹. Zajmuje on bowiem obecnie szczególne miejsce w polskim systemie ustrojowym.

Istotne przy tym jest, że samorząd terytorialny nie stanowi takiej materii konstytucyjnej, którą – z perspektywy polskiego porządku prawnego – można byłoby określić jako *novum*. Samorząd terytorialny jest wręcz taką wartością konstytucyjną, która jest głęboko zakorzeniona w historii polskiego konstytucjonalizmu. Genezy samorządu terytorialnego należy bowiem doszukiwać się już w okresie I Rzeczypospolitej². Następnie konstytucyjna koncepcja samorządu terytorialnego rozwijała się w II Rze-

---

¹ Por. B. Przywora, *Zadania samorządu terytorialnego...*, s. 82.

² Zob. szerzej na ten temat H. Izdebski, *Samorząd terytorialny...*, s. 75 i n.

czyzospolitej³. Kolejny etap rozwoju tej koncepcji rozpoczął się z kolei w 1989 roku, kiedy zaczęły następować zmiany ustrojowe zmierzające do przywrócenia samorządu terytorialnego w polskim porządku prawnym (definitywnie zniesionego w okresie Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej w 1950 roku wraz z wejściem w życie ustawy o terenowych organach jednolitej władzy państwowej⁴)⁵. Warto przy tym wspomnieć, że do samorządu terytorialnego odnoszą się w większym lub mniejszym zakresie poszczególne regulacje rangi konstytucyjnej wprowadzane sukcesywnie w Polsce od 1989 roku⁶.

Chcąc pokrótce nakreślić sposób kształtowania się konstytucyjnej koncepcji samorządu terytorialnego z perspektywy najnowszej historii polskiego konstytucjonalizmu, należy wskazać, że budowę samorządu terytorialnego jako nowego elementu ustroju państwa polskiego zapoczątkowały zmiany ustrojowe dokonujące się od tzw. noweli grudniowej⁷, czyli ustawy z 29.12.1989 r. o zmianie Konstytucji Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej⁸. W wyniku wejścia w życie wymienionej wyżej ustawy zostało nadane nowe brzmienie art. 5 Konstytucji Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej z 22.07.1952 r.⁹ (na podstawie tejże noweli określanej jako „Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej”), zgodnie z którym: „Rzeczpospolita Polska gwarantuje udział samorządu tery-

---

³ Na temat doktryn samorządu terytorialnego w okresie II Rzeczypospolitej zob. A. Bosiacki, *Od naturalizmu do etatyizmu. Doktryny samorządu terytorialnego Drugiej Rzeczypospolitej 1918–1939*, Warszawa 2006.

⁴ Ustawa z 20.03.1950 r. o terenowych organach jednolitej władzy państwowej (Dz.U. Nr 14, poz. 130 ze zm.).

⁵ Por. w tym kontekście np. A.T. Kowalewski, *Trudne początki samorządu terytorialnego*, Samorząd Terytorialny 1991/1–2, s. 95 i n.

⁶ Zob. w tym zakresie m.in. E. Feret, *Konstytucyjne i inne ustawowe źródła funkcjonowania samorządu terytorialnego w Polsce – aspekty dochodowe w ujęciu przekrojowej ewolucji regulacji konstytucyjnych i ustawowych od 1990 r.*, Samorząd Terytorialny 2016/3, s. 21 i n.

⁷ Por. Z. Gilowska, W. Misiąg, *Dostosowanie dochodów jednostek samorządu terytorialnego do norm konstytucyjnych i standardów europejskich*, Warszawa 2000, s. 9.

⁸ Ustawa z 29.12.1989 r. o zmianie Konstytucji Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej (Dz.U. Nr 75, poz. 444).

⁹ Konstytucja Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej uchwalona przez Sejm Ustawodawczy 22.07.1952 r. (Dz.U. Nr 33, poz. 232 ze zm.).

torialnego w sprawowaniu władzy oraz swobodę działalności innych form samorządu”.

Następna zmiana w zakresie konstytucyjnej koncepcji samorządu terytorialnego nastąpiła w wyniku wejścia w życie ustawy z 8.03.1990 r. o zmianie Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej¹⁰, która została uchwalona wraz z ustawą o samorządzie terytorialnym¹¹. Wspomniana ustawa o zmianie Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej nadała nowe brzmienie m.in. art. 43–47 ówczesnie obowiązującej Konstytucji, ugruntowując w tych przepisach podstawy funkcjonowania samorządu terytorialnego¹². W odniesieniu do przywołanej regulacji warto między innymi wskazać, iż ówczesna konstytucyjna koncepcja samorządu terytorialnego zakładała istnienie samorządu terytorialnego na jednym szczeblu – gminnym. Stosownie bowiem do treści art. 43 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej w brzmieniu ustalonym przez ustawę z 1990 roku o zmianie Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej: „Samorząd terytorialny jest podstawową formą organizacji życia publicznego w gminie”. Zgodnie z kolei z brzmieniem art. 43 ust. 2: „Gmina zaspokaja podstawowe potrzeby społeczności lokalnej”.

Po upływie nieco ponad dwóch lat podstawy funkcjonowania samorządu terytorialnego zostały ponownie i nieco inaczej zdefiniowane w tzw. Małej Konstytucji, czyli w ustawie z 17.10.1992 r. o wzajemnych stosunkach między władzą ustawodawczą i wykonawczą Rzeczypospolitej Polskiej oraz o samorządzie terytorialnym¹³. Zagadnieniu temu poświęcony został rozdział V Małej Konstytucji, który został zatytułowany „Samorząd terytorialny”. Mając na względzie przywołaną regulację, warto m.in. zwrócić uwagę, że konstytucyjna koncepcja samorządu terytorialnego

---

¹⁰ Ustawa z 8.03.1990 r. o zmianie Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. Nr 16, poz. 94).

¹¹ Ustawa z 8.03.1990 r. o samorządzie terytorialnym (tekst pierwotny: Dz.U. Nr 16, poz. 95).

¹² Por. Z. Gilowska, W. Misiąg, *Dostosowanie dochodów...*, s. 9.

¹³ Ustawa z 17.10.1992 r. o wzajemnych stosunkach między władzą ustawodawczą i wykonawczą Rzeczypospolitej Polskiej oraz o samorządzie terytorialnym (Dz.U. Nr 84, poz. 426 ze zm.).

Maciej Pisz – wykładowca akademicki; doktorant na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego; absolwent prawa oraz politologii w ramach Kolegium Międzywydziałowych Indywidualnych Studiów Humanistycznych UW. Jest autorem książek i artykułów naukowych z zakresu prawa konstytucyjnego i prawa samorządu terytorialnego.

W książce przedstawiono zagadnienia zarządzania sprawami wspólnymi dla dużych miast i ich zurbanizowanego otoczenia w Polsce w formule zintegrowanych inwestycji terytorialnych (ZIT). Kwestie te odnoszą się do sposobu funkcjonowania obszarów mających kluczowe znaczenie z perspektywy współczesnego państwa, dotyczą bowiem obszarów funkcjonalnych, skoncentrowanych wokół dużych aglomeracji miejskich, w tym wokół miast mających status metropolii oraz miast o znaczeniu wojewódzkim, regionalnym i subregionalnym.

Rozważania są prowadzone na tle systemowym i mają na celu odniesienie instytucji zintegrowanych inwestycji terytorialnych do konstytucyjnej koncepcji samorządu terytorialnego w Rzeczypospolitej Polskiej.

Publikacja jest przeznaczona przede wszystkim dla pracowników samorządu terytorialnego oraz dla praktyków prawa: adwokatów, radców prawnych oraz sędziów. Może być przydatna także ekonomistom i księgowym, pracownikom działów kadr, menadżerom, przedsiębiorcom, a także pracownikom naukowym i studentom.

9 788381 248372 W01P01

ISSN 1897-4392
ISBN 978-83-8124-837-2

9 788381 248372

ZAMÓWIENIA:

INFOLINIA 801 04 45 45, FAX 22 535 80 01

ZAMOWIENIA@WOLTERSKLUWER.PL

WWW.PROFINFO.PL

CENA 129 ZŁ (W TYM 5% VAT)